

MAGYAR KURIR

A' FELSÉGES CSÁSZÁR ÉS APOSTOLI KIRÁLY KE-
GYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indult Bétsből Kedden Augustus 3-dik napján, 1813-dik esztendőben.

Frantzia Birodalom.

„Eppen most vesszük *Moguntziából* (így szól Julius 23-dikán a' Frankofurtumi újság) a' Telegrafus segedelmével azt a' fontos tudósítást, hogy Régens Császárné és Királyné ő Felsége, a' jövő vasárnap, n. m. Julius 25-dikén, oda fog érkezni. A' Departamentum' határszélénél ennek Praefectusa fogja fogadni, és tisztviselőink is készülnék tartozó módon tisztelni ő F.gét. Városunk' lakosi örvendeznek ennek a' szerentsés hírnek.“

Azokon a' számos lovas seregeken kívül, mellyeket a' Frantzia birodalomban és az ahoz tartozó tartományokban találtató mindenféle közönségek, a' múlt télen és tavaszon önként ajánlottak 's önnön költségeken, lóval és mindenféle egyéb készülettal egyetemben ki is állítottak, 's a' melly lovas seregek között a' válogatottabb emberek a' testörző sereghez, a' többek pedig külömbkülömb egyéb Regimentekhez adattattak, állított még egy más lovas sereget is fel Napoleon Császár, melynek *Betsületből való testörző sereg* a' neve, a' melyről ezeket méltó megjegyezni. Az egész sereg 4 Regimentből áll. Egyegy Regimentet tesznek 10 Svadronok. A' 10 Svadronban talátnak együtt 2505 emberek és 2696 lovak. Következésképpen tesznek a' négy Regimentek együtt 10,020 em-

berekből álló sereget. Az egyik Regimentnek Versália, a' másikkak Metz, harmadikkak Tours, a' negyediknek Lyon rendeltettek öszszegyülekezésre való helyeikké. Mindenikknek egyegy Generális rendeltetett Obersterévé, kiknek neveik *Pütly, Lepie, Segür,* és *Sant-Sulpice*. Az emberek, kikből ez a' sereg formáltatott, a' Császári Dekretom' ereje szerint 19 és 30 esztendő között lévő idejű fiatalok, született és ép testű Frantziák, 's tsak előkelő tisztviselőkknek és valamelly Rendezimert nyert embereknek gyermekeik, lehetnek. —

Julius' 17-dikén irták Frankofurtumból, hogy az első, t. i. a' Versáliai Regiment már megérkezett volt oda, és a' többek is útban voltak arra felé. Igen szép készületű és öltözetű lovasságnak írják lenni. Magyar formaruhája van, zöld, veres nadrággal. Veres tsákót visel, zöld tollú bokrétával és ezüst paszamántal.

A' tsatázó mezőkről.

Az *Anhatti* Hertzeg ilyen hirdetést adatott - ki Jul. 17-dikén *Dessauban*: —

„Mi *Leopold Fridrik Ferentz*, *Anhalt-Dessau* Fejedelmi Hertzeg, etc. Meggondolván, hogy a' jelen való táborozást megelőző történétek idejében (a' tavaszon a' Lützeni tsata előtt) az Oroszok a' mi tartományunkból 374 embereket, a' mi akara-

tunk és egyetértésünk nélkül elvittek; meggondolván, hogy mi, mint a' Rénusi Szövetségnek tagja, azon hajlandóságához képpent, mellyel ezen Szövetségnek Felsőleges Protektorához 's a' tőlle védelmezett dologhoz 's az ő Felsőge akarata eránt való teljes engedelmességünkhöz képpent, az ő Felsőge kedvetlenségének felgerjesztése nélkül el nem nézhetjük azt, hogy a' mi tartományunkból való seregek a' mi ellenségeinknek soraik között figurázzanak: ehézképpent kihirdettjük, hogy mi minden alattvalóinknak, kik az ellenség' szolgálatjában vannak, megparantsoljuk, hogy hazájokba térjenek visza. Ha így nem tselekesznek, 's ha héthónapok alatt ezen parantsolatnak eleget nem tettek, mi őket rebelleseknek lenni kinyilatkoztatjuk, és vagyonaik a' Státus' számára elfoglaltatnak. —

„*Leopold Fridrich Ferentz.*

„Anhalti Fejedelmi Hertzeg.

Ugyan ezen Hertzeg, mint az Anhalt-Kötheni kis idejű (minorennis) Hertzegnek tútora, ugyan ezen szókból álló hirdetést adta - ki a' minorennis Hertzegnek nevében is, azzal a' különbséggel, hogy ebben 258-ra tétetik azoknak az embereknek számok, kiket Anhalt - Köthenből elvittek az Oroszok.

A' Sléziai jelenlévő környülállások így irattatnak - le egy onnét jött levélben: —

„Slézia ezen szempilantatban oly ritka példát mutat a' maga erejének kifejeztőse által, hogy a' több Pruszsus tartományoknak iparkodásaik is hozzá járúlván, minden igaz hazafinak szívét leg szebb reménységgel töltheti - el. A' Sléziai *Landwehr* sereg 66 batalionokból és 48 Svadronokból áll; mindennel jól felkészülve van; az egész gyalogság puskával van felfegyverkezve. A' lovasságánál szebbet ritkán láttam. A' Regementeket derék tisztek komandírozzák. Ha ezen sereghez, a' még egyszer ennyi Pruszsus armádát és az Orosz seregeket ezen tartományban hozzá számláljuk, a' neminémü képzeletet formálhatunk ma-

gunknak azon armádákról, mellyek a' minden készületekkeljöl megrakott Sléziai várak közt, a' Szövetséges Monárcháknak vezérlések alatt várják a' dolgok' kimenetelét, s. a. t.

~~~~~

Stralsund, Julius 19-dikén. Svétziai Koronaörökös ő K. Hertzegségének az armádához lejendő elindulása, e' hónap 23-dikára van határoztatva. Az első éjjel Prenzlauban fog hálni. Augustus 10-dikéig, a' meddig a' fegyvernyúgvás kiterjesztett, naponként erősítik magokat a' Szövetséges seregek. —

„Azok a' Svékus tisztek, kik a' szövetséges Hatalmasságoknak fő hadi szállásaikról (Sléziából) ide Stralsundba vissza érkeztek, leg nagyobb lelki felemelkedéssel beszéllenek a' Pruszsus hadi seregekben pesgő hadi tüzről. Kereskedőinknek tudokra adatott, hogy *Sundi-vámot* (a' Svétzia és Seelandia között lévő szoros tengeren) a' Dánusoknak többé ne fizessenek, hanem úgy evezzenek által ezen kanálison, hogy a' Svétziai partokhoz oly közel tartsanak, mint tsak lehet, hogy az ott elegendő számmal álló Svétziai ágyús tsajkák őket védelmezhessék a' Dánus hajók ellen. —

„A' Svékus seregek az ő Greifswalde mellett lévő lógerjeből tovább indulván, a' tabori kajbákat épségben hagyták ott, hogy az oda érkezendő idegen seregek hasznokat vehessék. A' Pomerániai Landwehr sereg, mind az emberekre, mind pedig ezeknek a' fegyverben való gyakorlottságokra nézve igen ditsértetik,

~~~~~

Mint az itt következő levélből kitettzik, Julius 16-dikán már tudtak Stralsundban valamit a' Spanyol országi történetek felől: —

„*Stralsund* Jul. 16-dikán. Telegrafusi tudósításunk érkezett, melly azt jelentti, hogy Lord *Wellington* már indulófélben van a' Pyreneumi hegyeken által. A'

több környülállásokat illető tudósítást minden órán várjuk. —

„Az Anglusok, mint minden napokon hírleltetett, még nem szállítottak seregeket ki ide *Rügen* szigetére, hanem a' hadi készületeket szünet nélkül rakják - ki a' partokra; a' *Daenholmra* kirakattatott szép Anglus ágyúkon, mellyeknek egy része Pruszszia számára van határoztatva, bámulnak az ahhoz értők.“

A' Pruszsziai Correspondens ilyen tudósítást adott - ki a' Nápoleon Császár *Magdeburgba* való meneteléről: —,

„A' *Magdeburgi* vidékekről Jul. 17-dikén. Nápoleon Császár 11-dikben reggel *Magdeburgba* érkezett; szekereből a' *Tsillagnál* kiszállott 's az ott lévő sántzokat megvizsgálta; a' *Sudenburgi* kapunál lóra ült, minden erősségeket megjárt, melly után a' Kormányozó szállására ment; az *Ulrich* kapuja előtt két napok alatt a' seregek mustráját tartotta, a' hol az ő parantsolatjára a' gabonát *Olivenstaedtig* és *Otterslebenig* mind le kellett kaszálni; 14-dikben tovább utazott *Werben* felé, az *Albison* lévő sántzokat a' környéken mindenütt meg nézegette. A' vámházhoz tartozó épületeink két napok alatt kiüresítettvén, alatt istállókká változtak, 's felső emeletjeik gabonával töltettek - meg. Az istenitisztelekre csak két templomok hagyattak - meg. A' temetőhelyekről minden temetési helyek eltakarítottak, a' sírhalmok a' föld színével egyenlővé tétettek, 's helyeikre színeket építenek, hogy a' lovak és katonák bé állhassanak alájok.“ —

Nápoleon Császárnak ezen utazását *Wittenbergán*, *Magdeburgon*, *Dessaun* által *Lipsia* felé, 's innét vissza *Dresda* felé a' *Párisi Monitőr* is kiadta; mi már mind ezeket régebben megírtuk. Most csak a' következő szavakat teszszük ide ugyantsak ezen *Monitőrből*: —,

„Régens Császárné és Királyné ő Felsége ilyen tudósítást vett az ármádától. A'

Vicencai Hertzeg, Nagy Lovászmester [*Caulincourt*], és Gróf *Narbonne* a' Bétsi Fr. Követ, a' Császártól az ő tellyes hatalmú Követeivé neveztettek *Prágába*. Gróf *Narbonne* Jul. 9-dikén ment el oda. Gondolják, hogy a' *Vicenczai* Hertzeg Jul. 19-dikén fog ugyan oda útnak indulni. Titkostonátos Anstett, az Orosz Császár tellyes hatalmú Követje, Jul. 12-dikén érkezett - meg *Prágába*. *Neumariban* új egyezés subscribáltatott az eránt, hogy a' fegyvernyúgvás *Augustus* közepéig (itt az *Augustus* 10-dikét követő 6 napok is beszámllattak) terjesztődjön - ki.“

Lipsiában bizonyos vizsgálódások tétetvén, több emberek, a' kik Jun. 17-dikén egy Orosz Deputatusnak oda való beérkezésekor illetlenül viselték magokat, 's még erőszakra is kibotsátkoztak az őket visszakergetni akaró Frantzia strázsák ellen, meg fogattatván 's megítéltetvén, egy közzülök várhéli munkára, kettő fenyítőházbéli, 14 pedig egyéb fogságra ítéltettek.

Nagy Britannia.

Az itt következő tikkelyek különbülömb Londoni újságokban jöttek - ki: —

A' *Timesben* Jun. 12-dikén: — „*Channon* nevű Fregátunk' Kapitánya *Broke*, Junius 6-dikán írja *Hulifaksból*, hogy ő az *Amériкаи Chesapeak* nevű Fregátot, a' melly után oly régen leselkedtek az Anglus hajók, Jun. 21-dikén a' *Bostoni* kikötőhelyből kitsalta, és arra vette, hogy a' *Cap Anna* és *Cap Cod* között levő öbölben velle megverekedjék. Néhány *salvének* tserélése után kiállottak az *Amériкаи* fegyveresek a' hajó' fedelire, hogy megmásszák az Anglus hajót (arra által jőjjenek); de megelőzték őket az Anglusok, hamarabb által szökődtek az *Amériкаи* Fregát-ra, és azt rövid ideig tartó, de igen véres verekedés után magokévá tették. Az ellenségnek vesztese valami heven elesett

és 100 megsebesedett emberekből állott; az Anglusok 26 embert vesztek. —

„Néminémű reménségünk van az eránt, hogy a' Praesident nevű Ámerikai Fregátot is, melynek Commadore *Rodgers* a' vezére, hasonló sors fogja érni. Ez a' Fregát nem régen a' Norvégiai partok mellett járt, *Bergennél* friss vizet vett-fel, 's onnét tovább evezett oly czélzással, hogy valami Anglus hajókat, mellyek Grönlandia felől jöttek vissza felé, elfogdosson. Nékünk egy Líneahajónk és egy Fregátunk tartózkodnak azon tengeren; ugyan kívánnók, hogy a' kezekre kerithessék ezt az ellenséges Fregátot. —

„Egy Anglus hajókból álló expeditzió a' múlt Junius' 3-dikán evezett-el a' Bermudez szigeteiről az Északi Ámerikai egyesült Státusok partjaihoz. Ezen expeditziótól így írt egy tiszt: — „A' mi Sidney Beckwith vezérlése alatt levő tengéri batalionaink, meltyek ide érkeztek, a' *Chesapeak* öble felé eveznek-el, a' hova Contre-admirális *Cockburn* a' maga hajós osztályával már megérkezett. Mihelyest oda a' mi expeditzióink is eljut, azonnal próbát fogunk némely Ámerikai városok, névszerént *Norfolk* ellen tenni, a' hol most a' *Constellation* nevű Ámerikai Fregát tartózkodik. Talám elég erősek leszünk *Baltimorénak* elfoglalására. A' Chesapeak és Delaware vizeknek torkaikat szoroson bezárták az ott ólalkodó Anglus hajók; minden külső kereskedésnek útját ketté vágták.

A' *Kurirban* Julius 12-dikén: — „Az itt következő levél azt bizonyítja, hogy a' múlt szerdán nem sokba múlt-el, hogy meg nem verekedtek hadi hajóink a' *Skaldisi* Frantzia hajós sereggel. A' levél e-képpen következik: *Vlieszingen*, Jul. 7-dikén. Az ezen öbölben álló ellenséges hadi hajók ma egész a' porondpadokig jöttek. A' mi ott álló egész hajós seregünk és a' Orosz hajós osztály, azonnal e l

lenek indultak: melyhezképpest az ellenség magát Thortonig vissza vonta; de így is özsze tsaptunk volna véle, ha a' tengeráradás' ideje bé nem következett volna. Három hajóink tsakugyan így is tserélgettek véle néhány ágyúlövést. Most 13 Líneahajói, 5 Fregátjai, és 20 Briggjei vannak az ellenségnek *Vlieszingen* előtt.

A' *Kentisch Gazettében* Julius 12-dikén: — „Máltából postahajónk érkezett-meg, a' melly Május 13-dikán indult-el onnét. Máltában naponként 50 embert ölt-meg a' pestis, melyre nézve ott minden kereskedés félbe szakadott volt. Mindenféle eszközök elévétették a' veszedelem' terjedésének megakadályoztatására. A' fegyveres seregbe még eddig nem kapott belé a' pestis.

Elegyes Jegyzések.

A' Pyreneumi hegyeken találtató útakról méltó leszen a' következő megjegyzést nekünk is ide tenni: —

Spanyol ország és a' Frantzia birodalom között tsak három olyan útak találtanak, mellyeken szekérrel jární lehet. Az első viszen Bayonnéből *Biskájába*, a' második ugyantsak Bayonnéből *Navarrába*, a' harmadik Perpignanból *Kataloniába*. —

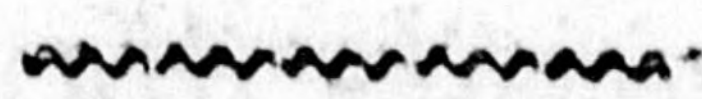
A' mi az elsőt illeti, e' Bayonnétől fogva Sant Jean de Lützig, valamí 3 óra távolságra, felettébb bajos és igen köves út. Azután következik egy keskeny vagy szoros tenger, mellyen egy hídon járnak által. A' híd' tulsó végénél van *Sibourre* nevű város, a' honnét látní lehet az Orognoi templomnak tornyát, és a' honnét egy mértföldnyi utazás után, jut az ember a' *Bidassoa* partjára, mellyen fa híd van. Ezen víznek tulsó partjára érkezvén, Spanyol országnak Guiposcoa nevű tartományába jutunk, a' melly Biskájához tartozik. Az első Spanyol város *Irun*; azután következik Hernani, nagy mező város. Itt két féle oszlik az út; egyik viszen jobbra St. Se-

Bastian, Bilbao, és Orduna fele; a' másik Tolosa, Bergara, Vittoria, és Madrid felé. *St. Sebastian* 7 Spanyol mértföldre esik *Irun*tól, a' melly út-középen jobbra a' tenger mellett esik *Frentarabia* és a' *Passage* kikötőhelye. Ugyantsak *Irun* városától fogva Tolosáig 6 és fél, Tolosától fogva pedig Vittoriáig 10 mértföldök vannak. —

A' *második* út így megyen: Bayonnétől viszi az embert elébb ez is a' *Bidasoa* partjára, és Innét néhány nem nevezett falun által *Pamplonába*. Bayonnétől fogva a' Spanyol határszélig 10, onnét Pamplonáig 7 mértföldet tart az út.

A' *harmadik* út Perpignan városán által viszen - bé *Roussillon* nevű Frantzia tartományból *Kataloniába*, Girona felé.

Van még Spanyol országból egy általjáró Frantzia Ország felé *Pamplona* és a' Frantzia Navarra fő városa *Sant Jean Pied-de-Port* között a' *Rouceval* nevű völgyön által. De ez útnak sem neveztetetik, minthogy szekeren éppen nem, 's legfeljebb is csak lóháton járható.

A' *Ménusi Frankofurtumból* e'képpen írtak Jul. 25-dikén: — „Az a' véletlen hír, hogy Régens Császárné és Királyné ő Felsége ma Moguntziába fog érkezni, kedves veledésekre adott alkalmatosságot. Azal a' reménységgel hízelkedtünk magunknak, hogy falaink között is tisztelhetni fogjuk ő Felségét. — Vidékeinken sok esső jár, mely nem kedvez az aratásnak. — (Ez a' panasz most csak nem közönséges).

A' *Friauli* Hertzegnek csak egy leánya maradt. *Napoleon* Császár által tette az atyja titulusát és majorátusát ezen ifiú Hertzeg kisaszszonyra, 's Gróf Molét tuteurává rendelte.

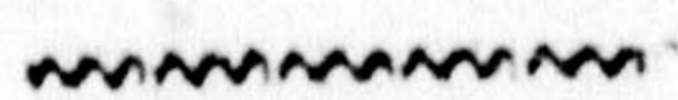
Dresda Jui. 22-dikén. Császár ő Felsége a' Neufchateli Hertzegtől kísértetvén, e' hónap' 20-dikán déltájban Dresdát ide

hagyta, és *Luckauba* vette útját, a' *Reggiói* Hertzeg seregenek, a' melly Alsó Luzátziában fekszik, megmustrálására: de ma reggeli 4 órára már vissza érkezett ő Cs. Felsége. Azt beszéllik, hogy a' *Vicentzai* Hertzeg is utánna fog menni Gróf *Narbonnénak* Prágába.“

A' Frantzia Császár és Császárné ő Felségeknak *Moguntziába* lett utazásokról ilyen újabb tudósításokat vettünk: —

A' *Monitör* e'képpen ír Jul. 23-dikán: — „Régens Császárné és Királyné ő Felsége Moguntziába veszi útját, hogy ott 8 napokat töltsön, olyan reménységgel, hogy Császár ő Felségét láthatja. Ma 23-dikban *Chalonsban*, 24-dikben *Metzben*, 25-dikben Moguntziában hál ő Eelsége. Augustus' első napjaiban vissza fog térni.“

Ménusi Frankofurtumból Julius 26-dikán: — „Frantzia Császár ő Felsége városunkon utazott által egészen véletlenül. Ez az utazás némelly hírekre szolgáltatott alkalmatosságot, mellyek alig érdemlik meg, hogy említessenek. Legbizonyosabbnak látszik lenni az, hogy azért közelített ő Felsége a' fegyvernyúgvásnak utolsó szakaszában a' maga birodalmához, hogy olyan rendelkezéseket adjon Ministerei eleibe, a' milyeneket a' közönséges igen összeborolyódott dolgoknak folyamatja kíván. Azon hírek, mellyek a' Spanyol határok felől érkeznek hozzánk, telyességgel nem engednek kételkednünk a' felől, hogy egy nagy hadi erőnek kiállítatására leg nagyobb iparkodás fog fordíttatni, azért, hogy a' Spanyol-Ánglus armádának Frantzia Országba való előnyomulását meg lehessen akadályoztatni. A' *Reille* és *Clauzel* elszélesztetett seregeik a' Frantzia földre ugyan által érkeztek, de minden ártília és bagázsia nélkül. Hasonlóképpen *Bayonnében* van a' Bádeni seregeknek valami 300 emberekből álló maradványa is. *Josef* Király is Frantzia országban van.

A' *Berlini* újságokban *Petersburgi* tudósítások találatnak, a' mellyek *Julius* 6-dikán indultak. Ezek szerint *Lovasság* *Generálissa Bennigsen* mind azoknak az *Orosz* seregeknek fő vezérjékké nevezetett, mellyeknek egy része *Gen. H. tzege Labanow*, más részek *Generális Gróf Tolstoi*, a' harmadik *Gen. Doktorow* alatt gyűjtett össze. Ezen külömbkülömb seregeknek számát, 100,000 emberekre teszik a' közönséges levelek.

A' *Petersburgi* kereskedők 150,000 *Rubelből* álló ajándékot küldöttek *Gen. Gróf Wittgensteinnak*, a' ki tavaly az *Orosz* birodalom' északi részét 's magát a' fő várost *Petersburgot*, az ellenségnek oda való béütése ellen oltalmazta. A' kereskedő gyülekezetnek 4 tagjai írták neveiket azon levél alá, melly által ezen ajándékot a' nevezett Grófnak ajánlották, arra kérvén őtet, hogy azt ne vesse - meg, mivelhogy az ő leg később maradékaik is meg fognak arra emlékezni, hogy *Gróf Wittgenstein* sem önnön betsületét, sem pedig a' kereskedőket meg nem vetette. — *Gróf Wittgenstein* egyéb köszönetei mellett a' felől is tudósította a' kereskedőket, hogy ő ezen pénzel egy jószágot fog a' *Petersburgi* tartományban venni, azért, hogy mint oda való birtokos, tagja lehessen a' *Petersburgi* gyülekezetnek, úgy pedig, hogy ezen jószág a' *Wittgenstein* familiától soha el ne idegeníttethessék, és sem eladás sem elzálogíttatás által idegen kézre soha nemehessen, azért — így szól

a' *Gróf* — hogy ezen jószágok az én maradékaimnál, mint a' *Petersburgi* kereskedők' erántam való háládatosságának örökös emlékezet oszlopa, fenn maradjon.

Cseh Ország.

Prága *Julius* 28-dikán: —

„A' *Vicentzai Hertzeg [Caulincourt]* a' ki, mint tudva van, a' *Prágai* *Congressus*ra *Frantzia* első telyes hatalmú *Követnek* van neveztetve, ma ide megérkezett.

B é t s.

Ő *Cs. K. Felsége* *Báró Lattermann* és *Gróf Gyulay Ignácz* *Felemarschal* *Lieutenant* urakat *Fegyvertármesterekké* — *Báró Stipsits*, *Örökös Princz Hessen-Hombourg*, és *Gróf Klenau* urakat *Lovasság-Generálissaivá* — *l' Espine*, *Reinwald*, *Fenner*, *Mohr*, *Marschall*, *Lederer*, *Princz Wied-Runkel*, *Báró Splényi*, és *Hertzeg Lichtenstein* *Generál-Major* *Urakat*, *Feldmarschal - Lieutenantokká* — *Pulsky*, *Péchy*, *Heldenfeld-Mayer*, *Fölseis*, *Winzian*, *Reichlein*, *Longueville*, *Chiara*, *Haecht*, *Trapp*, *Geppert*, *Diemar*, *Eh-rengreifi Kuttalek*, *Quallenberg*, és *Hertzogenberg* *Oberster* *Urakat*, *Generál-Majorokká* tenni — *penzió*n volt *Generál-Major Hardegg Antal* urat *hivatalába* ismét bétenni — 's *Báró Ulm* *Feldmarschal-Lieutenant*, és *Bihaini Pieret* *Oberster*, urakat, az utolsót *Generál-Majori* *titulussal*, *penzióra* *botsátani méltóztatott*,

A' *Bétsi Cursus* *Julius* 31-dikán: — 100 *Forint* *Conventziós* *pénz*, 161 és 2/3 *Forint* *Váltótrédulában*. — *Egy Császár* *arany* 7 *for.* 55 és 1/4 *kr.*

Honnyi Levelek, Tudósítások, és Egyebek.

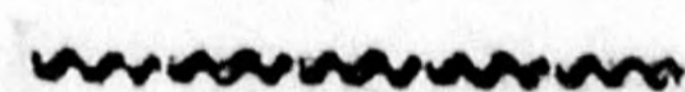
Nro. 5.

A' Magyar Kurir 10-dik darabjához.

Magyar Ország.

A' Magyar országi közönséges levelekben ezeket olvassuk: —

Alsó Kubin (Árva Vármegyében) Jun. 27-dikén. Nállunk oly nagy hideg volt Jun. 24-dikén, hogy minden hegyeinket és mezeinket elborította a' hó, és 951 juhok fagytak-meg pásztoraikkal egyetemben. — Ez az újság tsaknem hitel felett való.

Munkáts Jul. 10-dikén. Beregh vármegyében igen sok bikmakk termett tavaly, melyből az a' rosz következett, hogy az egerek igen megsaporodtak, a' mellyek ezen tavaszon az elvetett gabona magot, kiváltképen a' kukoritzát, nagyon pusztították, most pedig későbbre az erdőkhöz közel lévő búza és rosz fejeknek estek, úgy annyira, hogy sok helyeken ezeknek tsak a' szalmája látszik. Annyira elhatalmazott már ez az ostor, hogy a' kertekben lévő veteményt is pusztítani kezdi már a' kártekon állat; a' mi több a' tseresznye fákra is felmász, 's tsak a' szárát hagyja a' gyümöltsnek. Mennél meszszebb vannak mind ezek, t. i. a' gabona földek 's kertek az erdőktől, annál inkább megkémeltettek még eddig az egértől. Attól tartanak a' gazdák, hogy majd későbbre még a' kukoritza termést is semmivé teszi, a' hol arra talál.

E r d é l y.

Kolosvár Julius 13-dikán 1813.

A' Magyar Kurirak téli leveleiben dítse-

retessen meg nevezett Nagy Tiszteletű *Má-lits György* Úr, a' Kolosvári Királyi Fő Oskolák' Templomában az Isten Ígénének Hirdetője, az ő Egyházi Beszédjei, 's ezekhez alkalmaztatott élet' rendje által megérdemlette: hogy, bár melly igyekezettel kívánjon is szemérmeteskedni, minekutánna Erdély őtet, mint igaz érdemű Attyafiát, már megesmerte, meg esmérje Szülöttjét tulajdon Hazája is Magyar Ország, ki előtt talán a' falak között buzgólkodó Ifjúság' Nevelője 's Tanítója, tehetségeire 's igyekezetére nézve, eddig tsak rejtekben lap-pangott.

Első Beszédjei válogatott tárgyakkal, tsinos ékessen szóllással. 's egy ritka előadás módjával már minden renden lévő Halgatóknak méllyen szívekre hatottak; de az ő Nagy Bőjti nyoltz elmélkedéseinek ugyan azon egy tárgyról, a' Jobbulásról készített munkája olly felséges volt, hogy a' Fő Uraságok is nyereségeknak tartották, ha jóval is elébb szolgálk által magoknak az egyébként tágas templomban helyet foglal-tattathattak. Illyen volt a' Kereszt-járó Hétfőn a' megnyomorodott ember társaink' felsegíttetésekre serkentő, 's már nagy haszonnal kinyomtatott beszédjei, illyen volt az Úr-Napi, ilyenek voltak minden Orátziói. Tsak annak héjjával voltunk, hogy a' gyönyörködve meggyőződött 's megindult lelkek' számára mindenkor rövid volt a' mi Oktatónk. — Az Isteni kegyelem szentelje-meg igyekezeteit, 's tartsa-meg boldogításunkra!

Itt nállunk az időjárása szokatlan; a' majd folyvást tartó eső minden gyümöl-

tsözést hátráltat. Julius elein olly hidegek voltak, hogy e' hónapnak első napján több marhák, sőt egy ember is megfagyott a havasok körül.

J e l e n t é s.

A' *Jénai* tudós Társaság tagja, érdemes Hazánkfia Tek. *Benkő Ferentz* Ur az Enyedi Kollégiumban természeti históriát tanító rendes Professor a' magasok szorgalommal és fáradsággal szerzett *Minerologica Collectióját*, által látván, hogy egy illy tudós gyűjteménnyel, akármelly ahoz értő, 's abban gyönyörködő privátus Urnak, vagy akármi nevel. nevezendő tanuló társaságnak több hasznára fogna lenni, mintha az a' fent említett tudós Ur' privát falai közt maradna, áruba botsáttya és eladóvá teszi. — Ide járúl vagy három foliánt *Herbarum* is.

A' *Collectio* áll, kövek, enyvékes, égő matériák, fél és egész értzek, petrificatumok, tsigák, bogarak, üveg alatt lévő pillangók, és mint egy 2500 plántákból, melly a' természet' három országából való gyűjtemény nem tsak tsupa hazai, hanem rész szerént külföldi is lévén, akár melly szép iskolába elegendő nagyságú: ezen gyűjtemény' árrát, az ezt megkedvellőnek egy ehez tartozó magyar nyelven kiadott manualist is ajánlván, minekutánna ez iránt a' tisztelt úr megkerestetett, meg fogja határozni.

Nagy Enyed Jul. 10-dikén.

T u d ó s í t á s.

Minekutánna a' Nagy Bányai Csász. és Kir. fő Bányász Tiztség Kótyavetye által 14,000 Posonyi mérő Búzá, 4000 mérő Kétzerest, 400 mérő Rozsot, 4000 mérő

Tengerit, 400 mérő Árpát, és 1500 mérő Zabot, tiszta, száraz, és minden szag nélkül való állapotban, egy szóval leg jobb qualitásban attól a' licitáns féltől venni, és ide Nagy Bányára Administráltatni kíván, a' ki a' leg oltsóbb és jutalmasabb áruba ereszkedni szándékozik. Ehezképpest közönségesse tétetik: hogy ezen licitatio itt Nagy Bányán a' Cs. Kir. Fő Bányász Tiztségnél, e' folyó esztendő' Augustus hónapnak 24-dik napjára, reggeli 9 órára vagy on meghatározva.

Az életnek e'szerént véghez menendő vétele módja, és licitatióbéli kikötések pedig a' fent megírt leg főbb tartalekokon kívül a' qualításra nézve következő pontokból állanak: —

1)-ször, hogy azon licitáns, a' ki az általa administrálandó életnek leg alsóbb árrába fog botsátkozni, tartozzon a' fogatatosnak talált áruban kiszámlálandó érteke után a' beszálítandó gabonától 10 pro Centumos Cautiót előre kész pénzben letenni, vagy is eránta biztos kezeseket állítani; nem külömben —

2)-szor, hogy beszálítása a' tőlle vett gabonának, három ízben, tudniillik az első administrálás 15-ik Septemberig, a' második September végével, a' harmadik pedig 15-dik Octoberig annál inkább végbe mennyen, mivel külömben az általa előre befizetett Cautio vagy is Vinculum az aerarium részére confiscáltatik. Ellemben

3)-szor, a' megfizetése a' beszállított gabonának minden administrálás után 4 hetek' elfolyása után, minden halasztás nélkül, az itt való Királyi Uradalmi Provisoratus tiztsége által, mint vévő által, az alatta lévő Cassából fog meg esri.

Költ Nagy Bányán, Julius 6-dikán 1813.